

[Justitsministeren.]

ketingsssamlingen. 1971-72 forventedes fremsat lovforslag om nye forkyndelsesregler, bemyndigede justitsministeriet præsidenterne for østre og vestre landsret samt Københavns byret og sø- og handelsretten i København til indtil videre at udbetale vagtmestrene vederlag for forkyndelser efter de hidtil gældende retningslinjer, dvs. 5 kr. for hver person, for hvem forkyndelse sker. Justitsministeriet har samtidig søgt om lønningssamlingens tilslutning til, at der fortsat ydes vagtmestrene ved de kollegiale retter særskilt vederlag for foretagelse af forkyndelser. Spørgsmålet er endnu ikke endeligt afklaret.

Foruden vagtmestrene, i alt ca. 50, er der ud over landet ca. 2.200 stævningmænd; disse er beskikket af den stedlige underretsdommer og er ikke omfattet af honorargennemgangen. Da justitsministeriet imidlertid har været opmærksom på, at den aflønning, der siden 1962 har været ydet stævningmænd, er for lav, har ministeriet søgt finansudvalgets tilslutning til en forhøjelse af det gældende vederlag fra 5 kr. til 7 kr. og om tilslutning til, at der ydes stævningmænd kørselsgodtgørelse efter de almindelige regler.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den ændrede affattelse og § 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om oprettelse af et forsøgsgymnasium i Herlev.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 110) findes i tidenden sp. 3456, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1065).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Orla Møller: Jeg skal først give udtryk for mit partis tilfredshed med udvalgsarbejdet. Det er lykkedes i de forholdsvis få møder, vi har holdt, at få korte, klare og knappe svar fra ministeren, så de problemer af forskellig art, der opstod, er blevet afklaret.

Der er et par enkelte punkter i betænkningen, jeg gerne vil knytte et par kommentarer til. Jeg finder det overordentlig værdifuldt, at det er lykkedes at få en repræsentant for folkeskolen anbragt i det forsøgsråd, som skal planlægge de forsøg, der skal gøres inden for gymnasiet. Jeg anser det for at være overmåde værdifuldt, at både den modtagende og den afgivende uddannelsesinstitution kommer i kontakt.

Jeg er også meget tilfreds med, at det under udvalgsarbejdet lykkedes os at finde en form for vurdering af de forsøg, der skal finde sted, og at man i dette vurderingsråd, hvis man kan kalde det sådan, får placeret både Folkeskolens Forsøgsråd og Pædagogisk Institut.

Ved første behandling gjorde jeg opmærksom på et særligt problem, som mit parti ønskede at få klarhed over, det var spørgsmålet om den anden halvdel af forslagene i betænkning nr. 542 om skoledemokratiet. Vi har fået et meget imødekommende svar fra ministeren om, at man er indstillet på at iværksætte et sådant forsøg hurtigst muligt. Der står i betænkningen, at det antagelig vil finde sted i hovedstadsområdet. Der er nok adskillige af os, der, da de to forsøg, der for øjeblikket er i gang, finder sted i hovedstadsområdet, havde fundet det rimeligt, om det tredje var kommet til at finde sted i provinsen. Men vi har valgt at sige, at det vigtigste er, at forsøget kommer i gang, og hvis det er lettest at komme i gang med det i hovedstadsområdet, så må vi tage det på dette sted. Hvis det kommer i gang forholdsvis hurtigt, har vi tre temmelig vigtige forsøg gående på gymnasieområdet nu, nemlig forsøgsgymnasiet med en lang række eksperimenter på de faglige områder, det frie gymnasium og så endelig det gymnasium, der skal beskæftige sig med elevdemokratiet.

[Orla Møller.]

Der er grund til at håbe, at man i løbet af forholdsvis få år vil være i den situation, at vi kan ombygge og omstrukturere hele gymnasiet.

Samuelson: Som det fremgår af hr. Orla Møllers bemærkninger, er der fuldstændig enighed i udvalget med hensyn til dette forsøgsgymnasium, og jeg vil da blot lige understrege, at jeg er meget glad for, at der er både et forsøgsråd og et udvalg, der skal kontrollere forsøgene. Jeg synes, det er meget væsentligt, det, som vi har fået frem i betænkningen, at udover at forsøge sig med elevdemokrati på et af disse gymnasier prøver man også at gennemføre elevdemokrati på et ganske normalt gymnasium, men da det kan blive meget vanskeligt at gennemføre et sådant elevdemokrati, er jeg glad for, at ministeren har sagt, at det forsøg, der skal gøres her, bør gøres på et nyoprettet gymnasium, således at både de elever, der melder sig til gymnasiet, og også de lærere, der ønsker ansættelse dér, er klar over, at de skal i gang med noget helt nyt. Der ved tror jeg også at forsøget vil have meget større chancer for at lykkes.

Sigsgaard: Ved første behandling var jo især hr. Orla Møller særdeles kritisk over for lovforslaget her, i dag var han nærmest begejstret for det, og så tænker man ved sig selv, at der må være sket en hel masse med lovforslaget under udvalgsbehandlingen. Men ser man så betænkningen igennem, er det jo egentlig ikke så forfærdelig meget, der er sket med det, det er stort set det samme lovforslag, og jeg skal da ikke lægge skjul på, at jeg gerne havde set, at der havde været gennemført en del ændringer i det.

For et par timer siden hørte jeg den radikale uddannelsesordfører citeret for en bemærkning om, at der nok næste år ville komme lovforslag om en egentlig afskaffelse af realeksamen, og det var jo rart at høre. Det er noget, som bl. a. jeg har talt for i mange år, og det er godt, at der nu kommer noget ud af det. Jeg tror også, at et sådant lovforslag vil blive vedtaget, og jeg tror også, at der vil blive vedtaget videregående forslag i løbet af nogen tid. Jeg tror og håber på, at også studentereksamen og i det hele taget den opdeling, som vi i dag foreta-

ger inden for vores skolevæsen, vil blive afskaffet, og jeg synes, afskaffelsen af realeksamen kan være et godt skridt på vejen til det.

Men hvis vi nu forudser, at denne afskaffelse af studentereksamen kan blive en mulighed, så tror jeg, det ville være godt, om forsøgsarbejdet blev gennemført for skolen som helhed. Jeg tror, at isolerede forsøg med en gymnasieskole på en måde kan stive denne opdeling af, som vi måske snarere skulle have blødgjort lidt. Jeg havde altså hellere i stedet for det lovforslag, der ligger på bordet her, set et forslag om en forsøgsskole omfattende hele uddannelsesforløbet fra børnehaveklassen og op til det gymnasiale niveau, så derfor er jeg knap så tilfreds med lovforslaget, som f. eks. hr. Orla Møller er det.

Det er rigtigt, at der er sket fremskridt under udvalgsbehandlingen. Man har, som det har været nævnt, arbejdet med spørgsmålet om vurderingen af de resultater, der kommer ud af forsøgsarbejdet, og dér har man fået Folkeskolens Forsøgsråd og Pædagogisk Institut med ind i billedet. Jeg vil lige minde om, at jeg ved første behandling bad om, at man overvejede også at tage folkeskolens forsøgsfolk og repræsentanter for Pædagogisk Institut ind i planlægningen af forsøgene, og det er der, så vidt jeg kan se, ikke tale om her. Forsøgene skal ifølge betænkningen godkendes af et forsøgsråd, hvori sidder repræsentanter for undervisningsministeriet og for de forskellige grupper på selve forsøgsgymnasiet. Jeg tror, det ville være rigtigt også at få Folkeskolens Forsøgsråd og Pædagogisk Institut ind i billedet. Nu er der selvfølgelig ikke noget i vejen for, at undervisningsministeriet som nogle af sine repræsentanter ved tilrettelæggningen af forsøgene kan udpege folk fra de instanser, jeg her har nævnt, eller at man kan rådføre sig med dem. Det står der ingenting om i betænkningen, men det kan jo være, ministeren vil uddybe dette lille spørgsmål, og jeg minder om, at ministeren i sit svar ved første behandling understregede betydningen af, at virkningen kontrolleres, og at planerne for forsøgene tilrettelægges på en god måde, så derfor vil jeg da tro, at ministeren er positivt indstillet over for også at tage de instanser ind i forberedelsesarbejdet, som jeg her har nævnt.

[Sigsgaard.]

Ved første behandling nævnte jeg, at der var behov for ret vidtgående forsøg, og stillede det spørgsmål, om der nu på dette forsøgsgymnasium ville blive mulighed for forsøg med selve skolestrukturen, og i den forbindelse nævnte jeg nogle tanker, der var fremsat i Dansk Pædagogisk Tidsskrift af initiativtageren til det frie gymnasium, nogle tanker, som jeg mener man med fordel kunne tage op, men det er netop tanker, der går på forsøg med en helt anden struktur, med helt andre fag og med en opdeling i en fælles basisuddannelse og derefter 5 semestere. Jeg fik ikke dengang noget svar på, om det ville blive muligt, men det kan jo være, man har diskuteret spørgsmålet i udvalget, og derfor beder jeg om lidt oplysning om det. Vil der på forsøgsgymnasiet blive mulighed for forsøg med en helt anden struktur?

Jeg spurgte også, om der ville kunne gøres forsøg med indholdet af gymnasiets undervisning. Jeg tror, at det, netop hvad indholdet angår, kan være aktuelt med nogle forsøg. Jeg tror, der er andre end mig, der synes, at en hel del af det, man beskæftiger sig med i gymnasiet, ikke altid er det mest relevante og ikke altid foreligger på en måde, som man helt kan acceptere; det giver ikke tilstrækkeligt grundlag for den kritiske, debatterende undervisningsform, som jeg tror mange også her er enige om skal fremmes. Derfor spørgsmålet, om der kan gøres forsøg med indholdet. Har man diskuteret det i udvalget? Hvad kan der oplyses om det? Som sagt ved første behandling vil VS' stilling til lovforslaget afhænge meget af, hvad der egentlig ligger i det, og derfor har jeg været nødt til at stille disse spørgsmål her ved anden behandling.

(Kort bemærkning.)

Samuelson: Jeg vil blot lige sige til hr. Sigsgaard i anledning af, at han har hørt min udtalelse om realeksamen, at jeg synes netop, det er meget væsentligt, at man via forsøg enkelte steder i folkeskolen over en mulighed for kommunerne for selv at vælge, om de vil gå over til enhedsskolen, til sidst går over til enhedsskolen og så samtidig sætter forsøg i gang med det frie gymnasium, med forsøgsgymnasiet og et tredje sted

med elevdemokrati, således at vi om 2-3, måske 4 år, når vi får de første, fulde årsgange ud med en enhedsskoleuddannelse, kan drage lære af disse forsøg og så se, hvad der skal ske med gymnasiet, om det skal bevares i sin nuværende form, eller hvilke ændringer der skal ske.

(Kort bemærkning.)

Orla Møller: Jeg skal blot til hr. Sigsgaard sige, at der er forskel på at udtrykke tilfredshed og at udtrykke begejstring. Jeg har fundet udvalgsarbejdet særdeles nyttigt, og der er, så vidt jeg kan skønne, åbnet mulighed for, at nogle af de tanker, som hr. Sigsgaard og også jeg trak frem ved første behandling, kan komme til behandling under de forsøg, der finder sted, og derfor har jeg givet min tilslutning til lovforslaget.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg skal indlede med at udtrykke min store tilfredshed med det resultat, vi har nået under behandlingen, og takke for et udmærket samarbejde med udvalgspartierne.

Til hr. Orla Møller vil jeg gerne gøre en enkelt bemærkning. Hr. Orla Møller citerede mig for at have sagt, at jeg ville iværksætte et forsøg med elevdemokrati hurtigst muligt. Da det altid er svært at vide, hvad der ligger i „hurtigst muligt“, vil jeg gerne sige, at vi er meget interesseret i at få det realiseret. Jeg tør ikke sætte nogen tidsfrist, men vi skal gøre vort bedste for at fremme det.

Der er et problem, jeg gerne har villet gøre opmærksom på, og der er også gjort opmærksom på det i betænkningen. Det er dette, at skal man lave et forsøg med elevdemokrati, sådan som det er anbefalet i betænkningen om forsøgscentret for det gymnasiale undervisningstrin, skal man nok begynde med en nyoprettet skole. De lærere, der ansættes der, og eleverne, der går ind i dette gymnasium, skal vide, at de går ind i et forsøg. Det forudsætter altså, at det er et nyt gymnasium. Det forudsætter også, at det ligger på et sted, hvor der er andre gymnasie muligheder, sådan at eleverne kan vælge mellem, må jeg bruge udtrykket, et traditionelt gymnasium og et forsøgsgymnasium med elevdemokrati. Derfor er det ret begrænset, hvor et sådant gymnasium med forsøg med elevdemokrati kan placeres. Da vi vil have to gymnasier, der arbejder med

[Undervisningsministeren.]

forsøg i hovedstadsområdet, var det måske muligt at tænke på at placere det andre steder, men hurtigst vil det kunne etableres i hovedstadsområdet, hvor der tidligst vil komme et nyt gymnasium i gang.

Til hr. Sigsgaard blot et par bemærkninger. Jeg finder det væsentligt, at der er forskel på det udvalg, som skal vurdere og kontrollere forsøgene, og de udvalg, som lægger planerne for og gennemfører forsøgene. Derfor har vi fundet det meget væsentligt, at der i kontroludvalget, hvis jeg må bruge dette udtryk, findes repræsentation for direktoratet, for Folkeskolens Forsøgsråd, for Pædagogisk Institut og for universiteterne som de institutioner, der jo i betydelig udstrækning modtager elever fra gymnasierne.

Hr. Sigsgaards ønske om, at også Pædagogisk Institut kan være med ved forberedelsen af planerne for forsøgene, vil jeg naturligvis godt overveje, men jeg vil gerne have understreget, at jeg finder det værdifuldt, at de personer, der tilrettelægger forsøgene, ikke også skal kontrollere dem. Så har man ikke den kontrol på det, man gerne skulle have.

På spørgsmålet, om man vil kunne etablere forsøg med helt ny struktur og indhold af gymnasiets fag, vil jeg gerne sige, at hvad indholdet i gymnasiets fag angår, vil man kunne etablere forsøg også med en ny struktur, idet jeg dog her gerne vil have understreget — det står i bemærkningerne til lovforslaget — at det er forudsætningen for forsøgsgymnasiets oprettelse, at det skal kunne give sine elever en eksamen, der er fuldt af samme værdi som andre gymnasiers, og når jeg her siger „samme værdi“, tænker jeg på de rettigheder, eksamen giver til videregående uddannelser. Det vil igen sige, at hvordan man end etablerer et forsøg, så må der i denne undervisning indgå i hvert fald to fag, som er centrale, og som svarer til hovedfag, enten det nu er matematik-fysik eller et par sprogfag, sådan at man ikke forringer eksamens kompetence. Men er disse hensyn taget i betragtning, mener jeg, at der er mulighed for at gøre forsøg såvel med nye fag som med fagenes indhold.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om brandsikring af bygningskonstruktioner.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 121) findes i tidenden sp. 4230, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1067).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-10 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 91) findes i tidenden sp. 3204, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1043).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.